

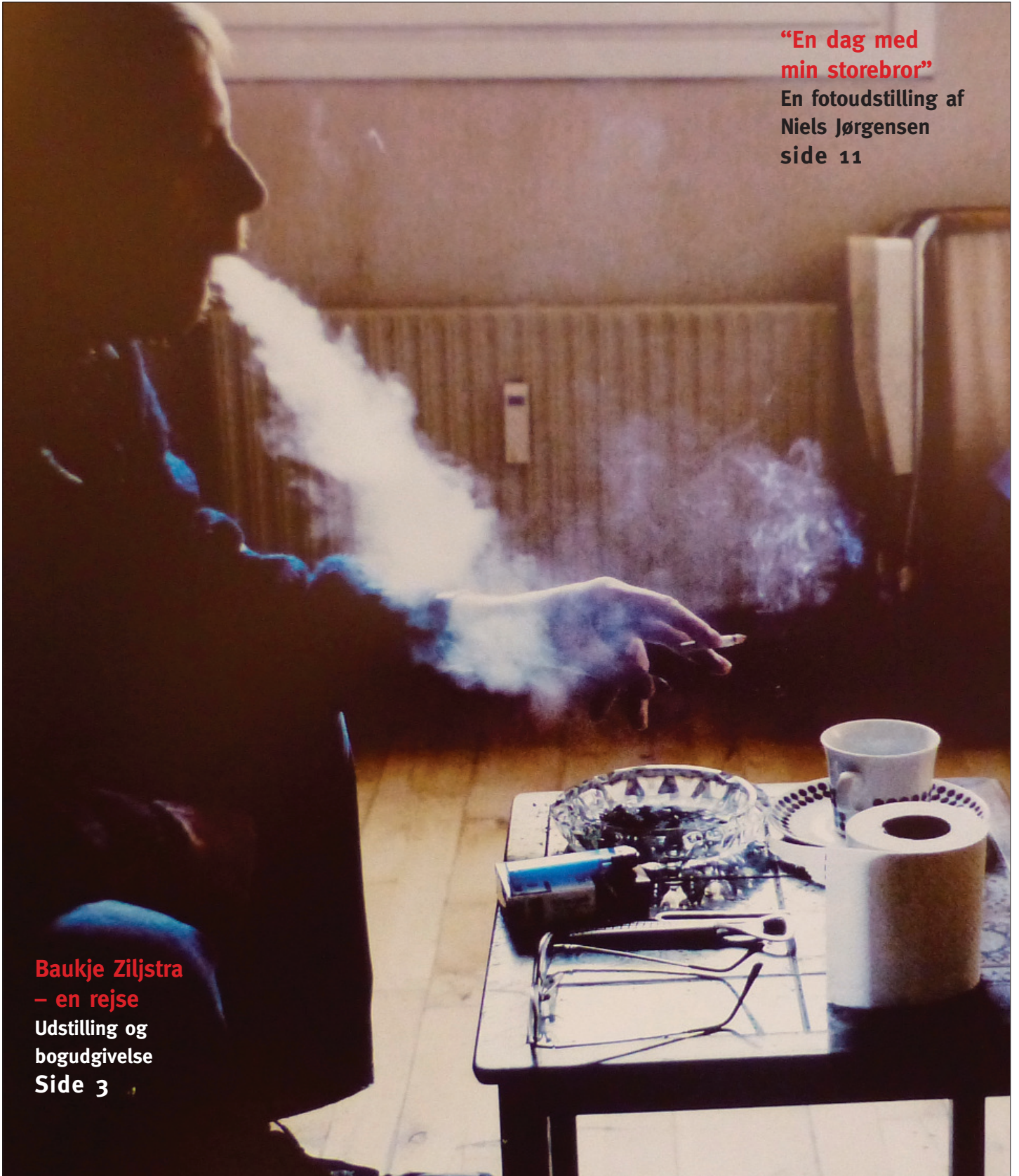
helikopter

JUNI 2014 · MUSEUM OVARTACI · ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, RISSKOV

**“En dag med
min storebror”**

En fotoudstilling af
Niels Jørgensen
side 11

Baukje Zijlstra
– en rejse
Udstilling og
bogudgivelse
Side 3

Udgivet af:

MUSEUM OVARTACI

ÅRHUS
UNIVERSITETSHOSPITAL
RISSKOV
Skovagervej 2
8240 Risskov
Telefon 7847 0400

© 2013 Museum Overtaci
og forfatterne

museum@ovartaci.dk
www.ovartaci.dk

Redaktion
Mia Lejsted og
Eddie Danielsen

Lay-out, sats og repro
Lars Max

Fotos
Museets arkiv
Helle Lorenzen

Eget tryk

Medlemsblad for
Museets Venner

Løssalgspris kr. 20,-

**PROTEKTOR FOR MUSEET
PER KIRKEBY**

regionmidtjylland **midt**

Leder, juni 2014

Det har været et særdeles aktivt forår, tæt pakket med åbning af særudstillinger, særarrangementer, bogudgivelser og meget andet.

Vi tog naturligvis del i 1800 tals festivalen i begyndelsen af marts – naturligvis fordi hospitalets historie begynder midt i 1800-tallet, og det er for alvor fra dette afsæt, der sker store fremskridt indenfor psykiatrien set med datidens briller. Vi åbnede dernæst en større udstilling af kunstneren Baukje Zijlstra med en retrospektiv vinkel, og i tilknytning til udstillingen udgav vi en bog – rigt illustreret og med forskellige bidrag og vinkler fra mennesker, der alle kender Baukje Zijlstra godt.

I begyndelsen af april udkom en yderst flot bog; "Asger Jorns kunst" af Lars Morell, hvori Morell blandt meget andet grundigt gør rede for omstændighederne for Jorns møde med Overtaci. På Museet fortæller vi gerne om dette møde, hvor Jørn spørger Overtaci, om ikke han vil med til Paris, så vil Jørn gøre ham rig og berømt. I anledning af bogen inviterede vi til "en søndag eftermiddag med forfatteren". Det var givende – tæt, intenst og glædeligt – idet der kom langt flere gæster end ventet.

Vi har afholdt endnu et SE-LYT-DEL arrangement om emnet: "Den bundne tanke kontra den frie". Og i samarbejde med Aarhus Stiftstidende havde vi et vellykket arrangement i maj med rundvisninger på museet, skæbnefortællinger på kirkegården og efterfølgende kage og kaffe med oplæsning i den smukke gamle festsal.

Dette forår har vi endvidere oplevet stor interesse fra borgere, der har ringet eller skrevet til os – og mange har bidraget direkte til den offentlige debat, som man har kunnet følge i sociale medier og aviser. Det handler om Hospitalets og Museets fremtid, der for Museets vedkommende stadig er uafklaret. Vi er meget glade for opbakningen, det betyder meget for os med denne positive interesse.

Sluttelig kan vi glæde os meget over fremgang i besøgstallet, der nu ligger pænt over de 15.000 gæster årligt.

God læselyst, god sommer – hold øje med vores arrangementer og fortæl gerne om os til andre.

Mia Lejsted

Åbning af udstillingen "Baukje Zijlstra – en rejse"

Af Mia Lejsted

Der var taler, musik og et festligt kagebord d. 28 marts – mange glade gæster, en forventningsfuld kunstner og en nyopsat særudstilling med værker af Baukje Zijlstra. Udover at fejre den nye udstilling markerede vi tillige Baukjes 70 års fødselsdag, som ganske vist først er i efteråret, samt hendes 40-årige virke som kunstner i Danmark.

Og det var en meget glad Baukje Zijlstra, der på dagen tog i mod de mange gæster. Som hun sagde, da gæsterne var gået: "Det var da fantastisk! Vel nok flere end 30 af gæsterne har været mine elever for mange år siden, hvor

er det dejligt at møde dem igen og se, at de har klaret sig godt sidenhen."

Vi er glade og stolte over at kunne vise denne omfattende udstilling sommeren over. En udstilling med rejsen som symbolsk ledetråd – sammensat ud fra en retrospektiv vinkel. Man finder de meget tidlige små papirklip og tegninger samt de langt senere billedtæpper og større værker af stof, fjer og andre vidt forskellige materialer. Men rejsen antyder naturligvis også den personlige rejse som Baukje Zijlstra har præsteret i sit snart 70-årige liv.

Oceanet og tiden
Baukje Zijlstra har selv været

Golshid og Baukje

på en livsrejse ad en til tider stormomsust rute, og hun har formået at sende mange andre mennesker afsted på rejser ud i det ukendte – for norges vedkommende – det kan være til følelsernes land, det underbevidste, drømmenes eller fantasien verden. Til andre tider har Baukje Zijlstra givetvis taget imod mennesker, når de er kommet tilbage fra "en rejse" – måske lettere forslået af de knubs, der i forskellige variationer er til os alle. Det er, som om Baukje Zijlstra selv rummer oceanet – dybderne, indsigten, erfaringerne – og så er hun omfavnende. Og så er der tiden som et væsentligt element. Dels spiller tid altid en meget stor rolle når man rejser – rejsetid, afgang- og

ankomsttid, ventetid – og det var selve transporttiden, der ifølge H. C. Andersen var særdeles vigtig for at få sjælen med. Og sådan er det også for Baukje Zijlstra – tiden gennemsyrrer mange af hendes værker. De signalerer tid og fordybelse, som om hun, når vi ser på dem, vil sige: "Jeg går ind i et rum, det tager tid, men det er nødvendigt og vigtigt. Det har du, som betragter værket, også muligheden for at gøre".

"... mange 1000 timers projekter, hvor tiden står stille og tanker flyder frit."

Baukje Zijlstra

"At rejse er at leve"
Det berømte citat "At rejse er at leve" findes i H.C.

Andersens “Mit Livs Eventyr” fra 1855 – og der er vist ikke en mors sjæl, som ikke kender denne sætning. Det er fristende og let at vende citatet til: “At leve er at rejse” – eller én rejse ... På livets rejse får man oplevelser og erfaringer, man bliver dannet – vi taler stadig om at tage på en dannelsesrejse – man bliver klogere og udvikler sig, sætter oven i købet spor i verdenen. For den gode Andersen er mennesket altid i bevægelse, ikke bare fysisk, men også psykisk. Et billede på at vi bruger og lever livet.

Rejserne var en stor kilde til inspiration for H.C. Andersen. Hans første Italiensrejse fandt

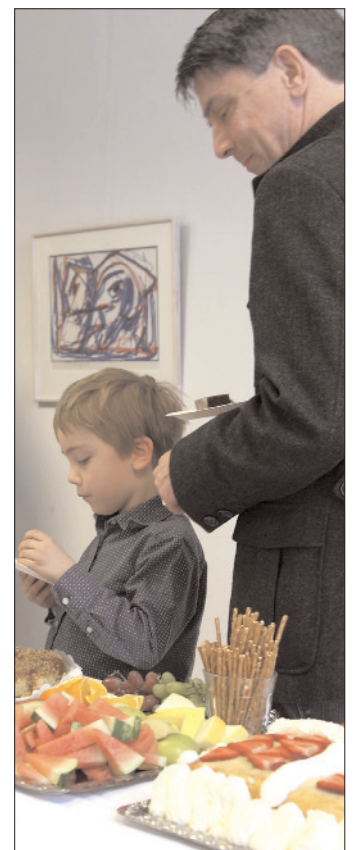
sted 1833-1834, for skulle man udvikle sig og modnes, så skulle man ud blandt mennesker i verden, som H. C. Andersen selv formulerer det; “At rejse er ikke kun for at leve, at elske, men også for at lære”. Med H. C. Andersen har vi selvsagt eventyret – at elske og at lære – og er det ikke det, livet og rejsen er og handler om. At søge eller selv skabe eventyret – det være sig det lille eventyr, som man kan opleve en almindelig forårs-hverdagsmorgen eller det større eventyr i kærligheden, i jordomrejsen eller måske “blot” i det, vi opfatter som basen på hjemadressen. Det er vel i eventyret, vi giver en lille

smule slip – vi vover os ud – som i forelskelsen, der kan man være parat til at slippe alt andet. Og det er, når vi giver os hen og giver slip, at det også bliver en lille smule farligt, vi risikerer noget og man giver sig fuldt ud – det kan komme til at gøre ondt, men her venter måske netop også de allerstørste øjeblikke.

“... og når jeg arbejder med udtryk, kan det ikke undgås, at det handler om smerter og glæder.”

Baukje Zijlstra

Baukje Zijlstras kunst rummer eventyret, smerten, glæden, fortællingen, døden, kærligheden, lyset, begyndelsen ... for hun har været der på sin rejse.

**“Baukje Zijlstra
– en rejse”
– udstilling og bog**

Udstillingen “Baukje Zijlstra – en rejse” er et håndgribeligt resultat af en art livets rejse med kunsten som evigt drivmiddel og omdrejningspunkt. Rejsen er kunstner Baukje Zijlstras. Som besøgende i udstillingen kan man nu komme med på rejsen via udvalgte nedslag over de mange år.

Et andet resultat af “rejsen” er denne bog – som et indlevende supplement til udstillingen – 124 sider, rigt illustreret med fotos af eksempler på Baukje Zijlstras værker. Tekstsiden består af bidrag skrevet af mennesker omkring Baukje Zijlstra, som kender hende godt – og så naturligvis Baukje Zijlstra selv. Tekstforfattere er; Marie Aagaard Larsen, Karen Baagø Knudsen, Despoina Sandvej og Dr. Marc H. Lapointe, som var med på et interview over skype – Goli Rokhzan, kurator på udstillingen og Mia Lejsted.

Bogen er blevet forsinket i udgivelsen af mange årsager. Den var lovet færdig til udstil-

lingens åbning, det blev den ikke grundet fejl på trykkeriet. Da vi senere modtog bogen, var billedsiden ikke tilfredsstil-

lende, og at finde årsagerne hertil har været lidt af en detektivopgave. Nu gør vi et andet forsøg, og bogen skulle

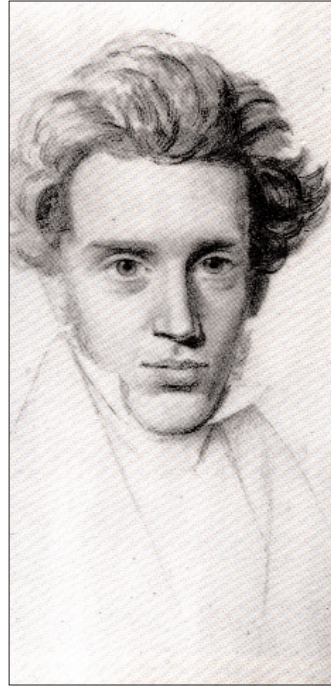
meget gerne være på trapperne inden for få uger.

Rejsende i psykiatri – En markering af 200- året for Harald Selmers fødsel

Harald Selmer er her fotograferet i 1866. Stolen, han sidder på, er en del af hospitalsinventaret, tegnet af arkitekt Michael Gottlieb Bindsböll til anstalten i Risskov.

Et følsomt ungdomsportræt af Søren Kierkegaard, udført af halvbrøderen, Niels Christian Kierkegaard, som var uddannet på Kunstakademiet. Ca. 1840.

Fotografiet herover af H. C. Andersen er blot et af mange. Andersen var meget selvbevidst og stillede sig gerne i posur foran kameraet. Han var dog ikke altid tilfreds med resultatet.

Af Eddie Danielsen

Ny udstilling og udgivelse

Den 11.4. åbnede vi på Museum Ovartaci en ny psykiatrihistorisk særudstilling med titlen: "Rejsende i psykiatri – Harald Selmers rejse til en række europæiske psykiatriske anstalter i vinteren 1847-48". Samtidig udkom en bogen af samme navn.

Særudstilling og udgivelse er Museum Ovartacis måde at markere 200-året for psykiateren Harald Selmers fødsel, 18. marts 1814. Her søger vi at indkredse Selmer, hans vision og den samtid, den rundedes af.

Baggrund

Museum Ovartaci medvirkede fra 2009-11 i det Europæiske Kulturprogram. Her samarbejdede vi med en række europæiske psykiatrihistoriske museer. I den forbindelse blev vi opmærksomme på et tidligere gennemført projekt med de samme deltagere, som havde titlen "European Journeys". Dette projekt udmøntede sig i en meget spændende hjemmeside, som dokumenterede fire nordeuropæiske rejser af henholdsvis hollandske, belgiske og engelske psykiatere i midten af 1800-tallet.

Disse rejser var en lille del af den livlige intellektuelle og kulturelle udveksling, der fødte

psykiatrien som en gren af den moderne vestlige medicin.

Da vi i samme periode, gennem vores arbejde med Harald Selmers lægevidenskabelige bibliotek, havde konstateret, at Selmer i en række bøger havde efterladt en dokumentation af sin europæiske rejse i vinteren 1847-48 i form af signaturer og stedfæstelser af besøgte byer og anstalter undervejs, forekom det oplagt at byde ind med et bidrag om Selmers psykiatriske dannelsesrejse til det europæiske museumsprojekt. I første omgang blev det til en mindre dansk- og engelsksproget publikation: "Den europæiske forbindelse" som udkom med

støtte fra Kulturprogrammet i 2011.

Rejsen

Harald Selmer blev den første leder af den nye helbredelsesanstalt for sindssyge i Aarhus, som åbnede i 1852. Han fremstår i dag som den væsentligste skikkelse i dansk psykiatri i 1800-tallet.

I vinteren 1847-48 besøgte Harald Selmer i løbet af få måneder en række sindssygeanstalter på kontinentet og i Storbritannien – et sandt maraton i en tid, hvor lokomotivet afløser hesten, og dampkraften tager over fra sejlet. Sine overvejelser omkring anstaltens indretning nedfæl-

Vi ser her en replika i fuld størrelse af toget Saxonía. Det blev indsat på Tysklands første langdistance-jernbanestrækning mellem Leipzig og Dresden i 1839. Harald Selmer må formodes at have kørt med Saxonía fra Leipzig til Dresden på vej til anstalten Sonnenstein.

der Selmer i rejsedagbogen: "Om Daarevæsenets Indretning i Tydskland og England".

Det er rejsen og tiden, den udspiller sig i, som er udstillingens og udgivelsens hovedanliggende; men bogen rummer desuden en oversigt over Harald Selmers publikationer 1840-1879 og en introduktion til hans forfatterskab.

Udstillingens opbygning

Udstillingen er opdelt i fire temaer:

1: En beskrivelse af byen, København, som Selmer forlader, eksemplificeret af to af hans samtidige bysbørn og centrale Guldalderskikkelser,

H. C. Andersen og filosofen Søren Kierkegaard.

Andersens rejsedagbøger og eventyr bliver citeret flere steder i udstillingen. Andersens fascination af rejsen og den moderne teknologi, som omformer landskabet, er lige så stor som Selmers fascination af den teknologi, som definerer den moderne sindssygeanstalt i form af dampkraft og diverse maskineri.

2: Udstillingens kerne er en kortlægning af Selmers rejse og de byer og anstalter, han besøger og beskriver.

3: Et tredje og overlappende tema er den teknologi og de transportmidler, såsom tog og dampskib, som er i rivende vækst i 1847, og som muliggør

Martinus Rørbye (1803-48), "Udsigt fra kunstnerens vindue", ca. 1825. Fra kunstnerens vindue ser vi ud på skibene i havnen. Skibet som kan bringe mennesker til fjerne eksotiske lande og nye oplevelser, viden og varer tilbage til Danmark.

den moderne rejses hastighed og relative komfort.

4: Endelig rummer udstillingen en gennemgang ved Mia Lejsted af billedkunsten i perioden og kunstnerens verdenssyn og måde at formulere det på i et malerisk udtryk.

Demokratisering af viden

"Rejsende i psykiatri" er også en rejse ind i den verden, vi på Museum Ovaraci medvirker til at gøre farbar gennem digitalisering af "Selmers Bibliotek", Harald Selmers videnskabelige bogsamling. Med dette arbejde yder vi vores bidrag til demokratisering af viden, lettere adgang til kilder og nye forskningsværk-

tøjer. Digitaliseringener støttet af Poul M.Assenss Fond.

"Rejsende i psykiatri" er i denne forstand også et eksempel på potentialet i Museets psykiatriske samling. Først og sidst er udstilling og udgivelse båret af en fascination af rejsen og bevægelsen i sig selv, mod nye horisonter

Om bogen:

"Rejsende i psykiatri – Harald Selmers rejse til en række europæiske anstalter i vinteren 1847-48".

Forfatter: Eddie Danielsen

Pris: kr. 85,-

Sider: 57

Rigt illustreret

© Museum Ovaraci 2014

Af Sima Nomborg Projektmedarbejder

Hvert andet år i marts løber der en helt særlig begivenhed af stablen i Aarhus og omegn. Ti dage, der er tætpakket med arrangementer, som hver især forsøger at gøre forskellige aspekter af et århundrede levende for sit publikum. Hovedarrangøren er Folkeuniversitetet, og i år lå fokus på 1800-tallet. Det var en enestående mulighed for museet, da vi som samarbejds-partnere blev en del af programmet, der blev husstands-omdelt til ca. 200.000 husstande i Århus. Vi ville altså kunne nå ud til et større publikum og gøre opmærksom på, hvad vi egentlig har at byde på for de, der måske ikke kender museet. Samtidig ville vi få mulighed for at arbejde med nogle anderledes formidlingsformer og få inspiration til at udvikle nye gennem sparring med Folkeuniversitetet.

På Museum Ovartaci deltog vi med to arrangementer. Begge tog udgangspunkt i hospitalets oprindelse i 1852 og den tidsånd, der lagde grundstenen for behandlingen af sindssygdom, og vi forsøgte at give en anderledes indgangsvinkel på den historie, vi til daglig formidler i udstillingerne.

På stuegang med de døde

Det ene arrangement foregik som en kirkegårdsvandring på hospitalets nedlagte kirkegård.

Hospitalskirkegården. Foto: Hospitalspræst Anna Bojsen-Møller.

Kirkegården blev brugt i årene 1857-1957 og var begravelsessted for både patienter, plejere og læger. Hospitalets første overlæge og grundlægger, Harald Selmer, ligger selv begravet her – side om side med sin kone.

Vi havde valgt at kalde turen for en 'spøgelsesvandring' – mest fordi vi ville gøre opmærksom på det, der stadig spøger i manges bevidsthed, nemlig fordommene om psykisk sygdom og psykiatrien. Derfor skulle vi i samlet flok ud og møde disse mennesker og dermed få aflivet nogle af spørgelserne.

Med udgangspunkt i tre journaler fortalte formidlingsmedarbejder Sima Nomborg, hvordan disse tre havde levet på hospitalet. Hvordan havde deres sygdom taget sig ud? Hvordan var de blevet behandlet? Hvordan døde de? Turen rundt på kirkegården foregik ved tussmørke.

På den ene tur var det blevet helt mørkt og vi måtte have lygter med rundt for at vise vej. Det ruskede let i træerne, og en fugl baskede afsted inde i buskadset og fik det til at gibbe i folk. Det var koldt, men alle stod tæt omkring stene og lyttede til historierne

om de skæbner, der var stedt til hvile under vores fødder. Der var en ro og en uro på samme tid. Vi stod i smukke omgivelser i yderkanten af parken ved siden af hospitalet og talte om voldsomme følelser og død. Nu trængte folk til tid (og varme) til at bearbejde det, de havde hørt.

Vi samledes alle i kirkerummet med lidt varmt at drikke. Her skabte performancekunstner Golshid Rokhzan og musiker Rosanna Lorenzen et lydteppe, der kunne lægge sig over publikum og give ro til at fordybe sig i de billeder, der nu fyldte hovederne. Det var en

Projektmedarbejder Sima Nomberg og gæster på spøgelsesvandring på hospitalets kirkegård.

meget stemningsfuld koncert med en meget anderledes musik.

I museets kælder havde historiker Tommy Birk Hansen samtidig forberedt en celle. Her var der mulighed for at opleve lidt gys! De, der turde, kunne prøve en spændetrøje eller blive lukket inde i den gamle celle. Inde i cellen blev mørket kun brudt af en lanterne og af Tommys stemme, der malende fortalte om livet på hospitalet i 1800-tallet.

Alt i alt var det en meget stemningsfuld aften, hvor publikum virkelig fik et særlig

indblik i livet på hospitalet i 1800-tallet, og mange kunne forhåbentlig bruge denne nye viden til at se på psykiatrien i dag med nye øjne.

En aften med Harald Selmer

Det andet arrangement tog udgangspunkt i Harald Selmer og de tanker, den tidsånd, der lå bag Helbredelsesanstalten i Nørrejylland i 1852. Vi havde endog fint besøg af selveste Harald Selmer, inkarneret af skuespiller Mikkel Ferdinand. Han kunne forklare publikum om sine tanker for behandlingen af sindssyge og vigtigheden af at bygge en anstalt for helbredelse. Sammen med hi-

storiker Tommy Birk Hansen, der også er rundviser på museet, gav de en dybdegående forklaring på tiden op til hospitalets grundlæggelse og de tanker og strømninger, der prægede samfundet i 1850'erne. Harald Selmer blev præsenteret som en alfaderlig figur, der mente, at omsorg og forståelse for den sindssyge person var afgørende for at kunne helbrede dem. En fast, struktureret hverdag med mening og handling. Smukke omgivelser. Ro og hvile. Behandlingen skulle være rettet mod den enkelte patient i et forsøg på at genopdrage sindet, for det var netop i sin-

det, at der var behov for at gribe ind.

Efter et grundigt oplæg med Harald Selmer som hovedperson gik forsamlingen til pause med kaffe, portvin og småkager inden foredragsholderne stod klar i den gamle festsal.

De uhelbredelige og Harald Selmer i nutiden

Festsalen var fyldt til bristepunktet, da adjunkt ved Copenhagen Business School Marius Gudmand-Høyer tog fat efter pausen. Han ønskede at forklare publikum om nogle af de nytænkende idéer omkring diagnosticering af stemnings-sindssygdommene (eksempel-

vis mani), som man begyndte at undersøge i 1850'erne. Det gik lynende stærkt og publikum måtte holde tungen lige i munden, men budskabet var klart: Harald Selmer og hans samtid havde tilført sygdomsbilledet noget helt særligt, nemlig at få opdelt sygdomme i gemyts- og forstandssygdomme.

I Risskov udviklede man også et vigtigt aspekt i behandlingen af patienterne. Her kunne man nemlig beholde de 'uhelbredelige' patienter på plejeanstalterne i området i stedet for at sende dem på depoter langt væk fra hospitalet. Dette gjorde det muligt at genoptage behandlingen, når patienterne igen viste tegn på bedring. Det var nemlig sådan, at de uhelbredelige ofte viste sig at blive helbredt, men der kunne gå lang tid. Det var derfor vigtigt, at man bibeholdt kontakten til hospitalet.

Psykiater Raben Rosenberg, der til daglig er professor på AUH i Risskov, havde denne aften valgt at stille det meget relevante spørgsmål: hvad ville Harald Selmer sige, hvis han så sit hospital i dag? Han tog således Harald Selmer med på en guidet tur i den moderne psykiatri.

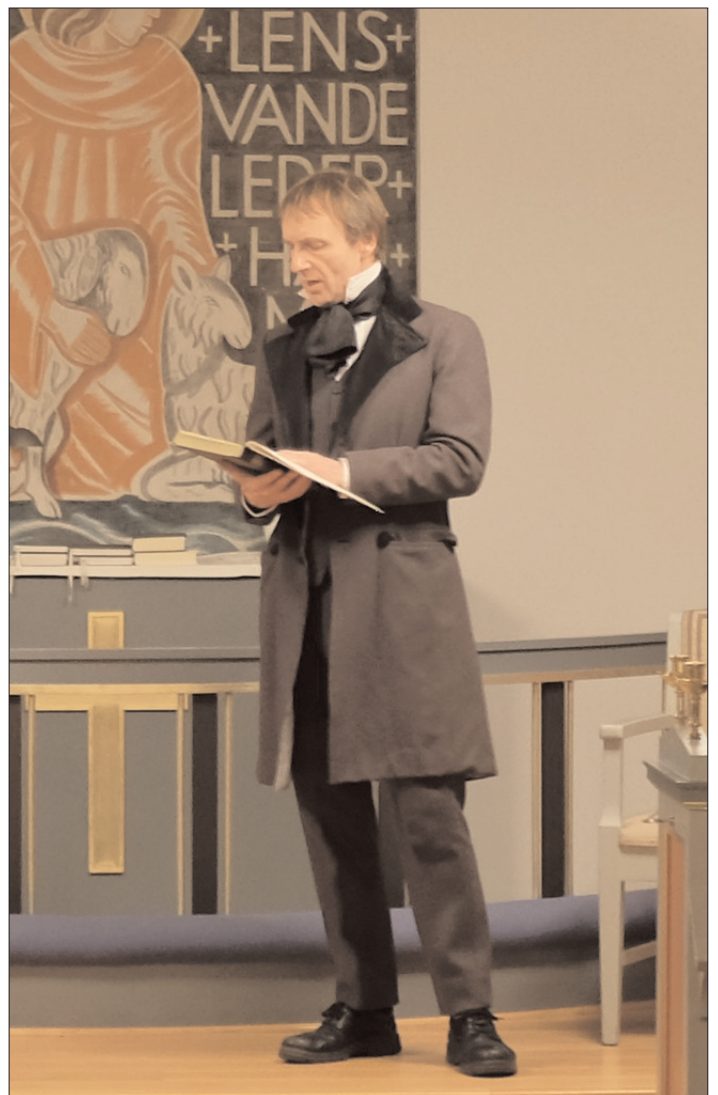
Noget af det, som Raben Rosenberg mente, at Selmer især ville have været interesseret i, var nutidens muligheder for at se ind i patientens hjer-

ne. Med MR-skanninger er det i dag ikke nødvendigt at tage patientens hjerne ud efter vedkommende er gået bort. Det gjorde man i perioden 1945-1982, hvilket har resulteret i den store hjernesamling, der stadig findes i Risskov med 9.479 hjerner i alt.

Noget andet, der ville have forundret Harald Selmer, var fraværet af de patienter med storhedsvanvid, delvise lammelser i kroppen og en særlig form for demens. Det var en stor patientgruppe på Selmers tid – nemlig dem med syfilis i 3. stadie. Og dem kunne Raben Rosenberg med glæde fortælle Selmer, at de slet ikke fandtes mere, da syfilis i dag kan kureres med antibiotika.

Den efterfølgende diskussion mellem publikum og foredragsholdere vendte sig i høj grad mod psykiatrien i dag og hvordan sygdomsbilledet har ændret sig. Raben Rosenberg mente, at nutidens største sygdom må være stress som følge af livsstil. Men han mente dog ikke, det ville være løsningen på vores (psykiske) problemer, hvis vi nu bare gør som i 'gamle dage'. Nej, der skal noget radikalt anderledes til – en strukturel forandring af samfundet:

Vi savner diskussionen om, hvilket samfund vi vil have, hvis vi også ønsker psykisk sundhed, sagde Raben

Skuespiller Mikkel Ferdinand inkarnerer Harald Selmer i hospitalets kirkesal.

Rosenberg til sidst og satte sig ned foran det videbegærlige publikum. – Jaah, tænk lige over den, tilføjede han, og publikum grinte.

Og publikum havde bestemt fået noget at tænke over, da de drog fra hospitalet. Samspillet mellem den historiske kontekst, nutiden og fremtidens psykiatri gav en god, vidensbaseret diskussion

og gav også os fra museet blod på tanden i forhold til at lave lignende arrangementer i fremtiden.

Af Mia Lejsted

“En dag med min storebror” er en særudstilling af fotos taget af fotograf og skribent Niels Jørgensen – lillebror til hovedpersonen i dette indblik i en 55 årig mands tilværelse, en ganske almindelig dag i hans liv. Det skulle vise sig, at det blev de sidste fotos af storebroderen, fordi han døde kort efter.

Med denne udstilling bliver vi lukket ind i et meget privat rum – i en for mange mennesker ukendt verden, der først og fremmest handler om fotografens bror, men også om søskenderelationen – båndet som kan være mere eller mindre stærkt og tæt – på mange forskellige måder.

For Niels Jørgensen ligger der uendeligt mange svære overvejelser bag beslutningen om at udstille fotografierne af broderen, der lever sit liv som førtidspensionist i en 35 kvadratmeter stor lejlighed – han har en hashpsykose og har heraf udviklet angst og han går kun udenfor sin dør, når han skal købe hash, øl og cigaretter. Og man forstår det. Det er følsomt, og det er grænseoverskridende på denne måde at dele det, der er svært og anderledes og samtidigt meget tæt på, med andre.

Fotografiet

Det var en revolution, da det blev muligt at tage fotografier og endnu mere da stillbilleder blev til film. Kunstnerne blev bekymrede for deres levebrød, nu kunne de ikke længere forvente bestillinger af malerier af fødehjemmet og gården eller portrætmalerier – det havde man nu fotografierne til at klare. Og ja, kunstnerens rolle ændrede sig, som den har gjort det sidenhen og længe før opfindelsen af fotoapparatet.

Vi anvender fotografiet som dokumentation, møder det som kunstform – og ja, som portrætfotos, og i dag er der

ingen ende på distributionsformerne.

Fotografiet er et særdeles stærkt medie, det er lig med sandheden. Når vi har set et foto af noget eller af en begivenhed, så bliver vi bekræftet i, at det er hændt i virkeligheden – at det er sandt. Sådan har det været, men det er ved at ændre sig, idet vi må indse, at det er godt med en sund skepsis, fordi der nu er rige muligheder for at manipulere med fotos.

I denne udstilling er vi ude i noget ganske andet. Det er følsomt, nærværende, nøgent,

uforskønnet. Skal man tale om en vis form for skønhed, kan det siges at ligge i den uindpakkede sandhed, som billederne står for. Og det går ind og under huden på os. Et menneske er forevigt på en ganske almindelig hverdag – ingen opstilling, intet er stillet særligt til rette for fotografen eller for dem, der efterfølgende skal se billederne.

Det er modigt og det er godt, der er en bror som Niels Jørgensen, der hermed i foto og tekst har valgt at fortælle historien om, hvordan et liv også kan forme sig – og slutte.

SE - LYT - DEL – om den bundne tanke kontra den frie

Hvordan er tankemønstre bundne og frie? Kan man overhovedet tale om den frie tanke?

Dette var temaet til endnu et SE-LYT-DEL arrangement d. 7. maj, som blev afholdt i Hospitalets gl. festsal. Der var som vanligt inviterede oplægsholdere, som hver især bød ind med forskellige vinkler og perspektiver på emnet – ud fra egne overbevisninger og fagligheder.

Første oplægsholder var Jørgen Carlsen, idehistoriker og højskoleforstander på Testrup Højskole ved Aarhus siden 1986, han tog udgangspunkt i overskriften “Den bundne og frie tanke – en gordisk knude”. Vi opfatter verden og tænker tankerne fra et ståsted, der naturligvis er præget af dels den viden, vi har, og hele tiden føjer til, og så sammen-

Billedkunstneren Tani Khader parafraserer her over debataftenens emne og giver sine indtryk udtryk. Ansigterne er bortvendte; men man fornemmer trods det en intens optagethed af det, der foregår i rummet.

hængen vi befinder os i. Men helt overordnet set er vi frie til at tænke tanken.

Roger Buch forskningschef på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole havde herefter et indlæg om “Den frie tanke umulighed” – man kan

overhovedet ikke tale om frie tanker, alle er påvirket og i større eller mindre grad dikteret af hinanden, af tendenser og holdninger. Vælgere, politikere og embedsmænd tænker kun fastlåste tanker i snævre rammer, og tanken om den frie

tanke er netop den største trussel imod den frie tanke.

Hermed var banen kridtet op til spørgsmål og dialog.

Efter debatten fortalte Nana Rømer Dorph-Petersen kort om, hvordan hun under sin psykiske sygdom enten havde en meget bunden tankegang – eller hun tænkte alt for frit, med hendes egne ord “ordmisbrug” eller “hjernekrig”.

Dernæst læste hun op af sin digtsamling “En perlemuslings bedrag” med improviseret ledsagelse af guitarist Don Martin. Det var stærkt, det var anderledes og gav ny næring til aftenens emne.

Kunstmaler Tani Khader improviserede – han samlede stemning og indtryk i to malerier.

Der blev SET - LYTTET og DELT – og det blev en særdeles god og givtig aften var alle vist enige om.

MUSEETS VENNER – MEDLEMSFORDELE OG TILMELDING

Som medlem af Museets Venner støtter du Museets arbejde samtidig med, at du får en række medlemsfordele.

– Dit medlemskort giver fri adgang hele året og ret til at medtage en voksen ledsager (børn til og med 15 år har gratis adgang)

– Du får magasinet Helikopter tilsendt med artikler og omtale af arrangementer
– Du får 10% rabat på køb af bøger, postkort og plakater Museumsbutikken
– Du modtager invitation til arrangementer og ferier

Medlemskab enkeltperson kr. 200,-
Medlemskab pensionister og unge under uddannelse kr. 150,-
Virksomheder og institutioner kr. 1200,-

Du kan tilmelde dig ved at sende et brev med navn,

adresse eller evt. en e-mail til museum@ovartaci.dk, eller skrive til:

Museum Overtaci,
Århus Universitetshospital,
Skovagervej 2,
8240 Risskov,

Mærk venligst brev eller e-mail: “Vennekreds”